Cena numeru mk. 20. Na G. Śląsku fen. 50.

Nr. 111. Sobota 20 Maja 1922 r. Rok XIII.

CENY OGŁOSZEŃ: Na I stronie wiersz milimetrowy mk. 90—na III stronie mk. 75 — na IV mk. 50 — Nadesłane mk. 125— Drobne ogłoszenia po mk. 20 za wyraz. Ogłoszenia pozamiejscowe o 50 proc. zagraniczne 100 proc. d[illegible]ej.

W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe.

[Re]dakcja [i] administracja główna mieści się pod Nr. 4 przy ul. Piłsudskiego w Sosnowcu.

ISKRA

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Adres dla listów i depesz „ISKRA", Sosnowiec.

Prenumerata wynosi: Z odnoszeniem miesięcznie

mk. 300.

Z przesyłką pocztową mk. 350 miesięcznie.

Oddziały własne: W Będzinie, w Dąbrowie i w Szopienicach na G. Śląsku.

Dąbrowa. Sienkiewicza 6, Telefon 78. Będzin, Małachowskiego 9, Telefon 84. Sosnowiec, Piłsudskiego 4. Telefon 64

Zagłębie a zbliżenie gospodarcze Górnego Śląska z Polską.

Sosnowiec, 20 maja.

Przyłączenie Górnego Śląska do Polski stało się faktem prawnym. Oczy całej Polski zwrócone są na Górny Śląsk i, podobnie jak po przyłączeniu poznańskiego, fala kupców, przemysłowców i finansistów polskich po[sp]ł[ie]nie na [z]a[c]hód, by poznać naszych braci i nawiązać z nimi stosunki handlowe. Jednakże bez pomocy zagłębian będzie to błądzenie po omacku. Jedynie sfery przemysłowo finansowe Zagłębia dokładnie znają stosunki gospodarcze Śląska, jego mieszkańców i zwyczaje. To też zarówno Warszawa, Łódź, Wilno jak i Kraków, Lwów widzą w mieszkańcach Zagłębia tych przodowników, którzy ich poprowadzą po utorowanych przez siebie drogach, staną się pośrednikami między Górnym Śląskiem, a resztą Polski Przez Sosnowiec i inne miasta Zagłębia popłyną masy towarów zarówno górnośląskich, jak i zagranicznych czy to do Polski, czy też do wznawiającej stosunki handlowe Rosji i odwrotnie: dostawcami wszelkich towarów potrzebnych Śląskowi będą zagłębianie, znający rynek polski i rosyjski.

Zagranica interesująca się G. Śląskiem również będzie szukała pośredników w sferze ludzi, znających stosunki górnośląskie. Kto tym zadaniom podoła?

Takiej instytucji służącej celom wybitnie handlowym Zagłębie dotychczas nie posiada, a Kraków, który zna stosunki górnośląskie przeważnie z obrazków i literatury, już dziś głosi na wszystkie strony świata, iż on, a nie Sosnowiec będzie stolicą okręgu przemysłowego, iż Kraków stanie się tym „bonnet courtier" w stosunkach wewnętrznych i międzynarodowych dla G. Śląska i Zagłębia (patrz „Illustr. Kurjer").

I zdawałoby się, że słusznie, gdyż Kraków posiada izbę handlową, która stoi na straży interesów polityki handlowej kupiectwa krakowskiego (przeważnie żydowskiego). To też Zagłębie, mające tak wielką przyszłość rozwoju, i poważne zadania, musi stworzyć instytucję odpowiadającą izbie handlowej, a taką instytucją będzie Stow. kupców polskich na podobieństwo innych miast polskich.

Stow. kupców polskich, pełniące fukcje izb handlowych (których b. Królestwo dotychczas nie posiada) rozwija swą działalność w 60 przeszło miastach Rzplitej z centralą w Warszawie i w gronie swych członków posiada całe kupiectwo polskie w jaknajszerszym znaczeniu tego słowa, a więc poza kupiectwem, posiadającym detaliczne magazyny, hurtowników, domy techniczno handlowe, banki, tow. asekuracyjne i zakłady przemysłowe, zarówno drobny jak i średni, a nawet wielki przemysł.

Mając liczne odziały i będąc w stosunkach ze wszystkimi władzami zarówno centralnymi jak i lokalnymi, utrzymując stosunki z izbami handlowymi całego świata i jego najwyższymi sferami handlowymi (prezes centrali Stow. p Herse jest członkiem prezydjum międzynarodowej izby handlowej) aparatem, który daje mu możność rozwijania ekspansji przemysłu i handlu polskiego nazewnątrz.

To też założenie Stow. kupców polskich Zagłębia staje się wprost nakazem chwili w obliczu dokonanego faktu przyłączenia G. Śląska i w przededniu zawarcia traktatu handlowego z Rosją.

Zebranie organizacyjne Stow. kupców polskich Zagłębia będzie więc niezawodnie miejscem spotkania całego świata przemysłowo handlowego Zagłębia.

Urlopy dla pracowników.

Sosnowiec, 20 maja.

Sejm uchwalił dnia 16 b. m. bardzo ważną ustawę, odnoszącą się do naszych stosunków przemysłowych i robotniczych. Chodzi specjalnie o urlopy dla pracowników, zatrudnionych w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych

Zasadniczy punkt ustawy normuje te stosunki w słowach następujących:

„Pracownicy, zatrudnieni na mocy ustawy pracy w przemyśle, górnictwie, handlu, biurowości, komunikacji i przewozie, szpitalnictwie, instytucjach opieki społecznej i użyteczności publicznej, oraz w innych zakładach pracy, choćby na zysk nieobliczonych, a zatrudniających pokrewne wymienionym kategorje pracowników najemnych, niezależnie od tego, czy wszelkie te zakłady pracy są własnością prywatną, czy państwową, czy też organów samorządowych, z wyjątkiem pracowników przedsiębiorstw sezonowych, w których praca trwa krócej niż 10 miesięcy w roku, mają prawo korzystania co roku z płatnego urlopu.

Zakłady przemysłowe, rzemieślnicze, zatrudniające czterech lub mniej pracowników, nie podlegają przepisom niniejszej ustawy".

Po roku pracy bez przerwy uzyskuje się prawo urlopu 8 dniowego, a po trzyletniej pracy urlopu 15-dniowego. Pracownicy niżej lat 18, tudzież kobiety po roku pracy korzystają z wypoczynku 14-dniowego. To samo odnosi się do terminatorów i uczniów w przedsiębiorstwach, zatrudniających nawet do czterech pracowników. Pracownikom, pracującym umysłowo, zatrudnionym w handlu, przemyśle i biurowości po półrocznej nieprzerwanej pracy należy się urlop dwutygodniowy, a po rocznej—jednomiesięczny urlop płatny nieprzerwany. Czas stracony wskutek choroby, nieszczęśliwego wypadku lub służby wojskowej nie wchodzi w rachubę przy oznaczaniu okresu urlopów.

Pracownicy tracą prawo do urlopu w razie rozwiązania umy. do otrzymania wynagrodzenia za czas urlopy, o ile pracował zarobkowo w innym przedsiębiorstwie. Pobory mają być wypłacane w normalnej wysokości, a o ile praca odbywa się na akord, wynagrodzenie oznacza się na podstawie przeciętnej zarobku ostatnich trzech miesięcy.

Co do kolejności pracownicy mają prawo porozumieć się między sobą. W razie nieporozumień decyduje komisarz pracy. W okresie od 1 maja do 30 września winno korzystać z urlopów conajmniej 50 proc. pracowników. W razie potrzeby ministerjum ochrony pracy może ustalić stosunek procentowy w inny sposób. Ono też w porozumieniu z min. przemysłu może po wysłuchaniu opinji przedstawicieli pracowników i pracodawców wydać rozporządzenia, zawierające wyjątki od cytowanego prawa.

Za niestosowanie się do ustawy grozi kara grzywny do 50 000 mkp. lub aresztu do miesiąca. Ustawa wchodzi w życie z chwilą jej ogłoszenia.

TELEGRAMY.

(Tel. własne).

Przystąpienie Polski do małej ententy.

Praga, 19 maja. Korespondent wychodzącego w Bernie dziennika „Lidove Noviny" dowiaduje się ze źródła oficjalnego, że min. Skirmunt użyje swego pobytu w Wiedniu w tym celu, aby zadecydować o przyłączeniu Polski do małej ententy.

Pakt gwarancyjny z Rosją przyjęty.

Genua, 19 maja. Wczoraj odbyło się plenarne posiedzenie komisji politycznej, na którym przyjęto pakt pokojowy z Rosją. Jedynym incydentem była mowa delegata Litwy, który prosił konferencję o obronę przeciw atakom ze strony Polski. Min Skirmunt dał na te nietaktowne zaczepki stanowczą odpowiedź, stwierdzając, że Polska wielokrotnie występowała z tendencjami pokojowymi i zaofiarowała się podpisać deklarację, według której oba państwa poręczałyby nietykalność swoich terytorjów.

Odbudowa Rosji przez Niemcy.

Wiedeń, 19 maja. Jak donosi „Neue Freie Presse" wkrótce ma być wszczęta przez 35 firm wielkiego przemysłu niemieckiego akcja, mająca na celu odbudowę Rosji w drodze wymiany gospodarczej. W przedsiębiorstwie ma być reprezentowany bank darmstadzki.

Niemiecko-sowiecka umowa wojskowa.

Londyn, 19 maja. „Times" donosi, że do Londynu nadesłano materjały, stwierdzające istnienie tajnej umowy wojskowej między Niemcami a Rosją, zawartej jednocześnie z traktatem w Rapallo.

Polityka zagraniczna Gdańska należy do Polski.

Genewa, 19 maja. Na posiedzeniu rady ligi narodów podał Adatti wyniki rokowań w kwestji prowadzenia spraw zagr. Gdańska przez Polskę: 1) Gdańsk uznał prawa rządu polskiego we wszystkich sprawach zagranicznych Gdańska. 2) Zgodnie z poglądem Polski uchyla się żądanie Gdańska co do zobowiązania rządu polskiego do udzielania Gdańskowi w określonym terminie motywów swej decyzji, dotyczących gdańskich spraw zagr. 3) Gdańsk akceptuje, że rząd polski nie ma obowiązku udzielania Gdańskowi wyjaśnień w sprawach polskiej polityki zagranicznej.

(Warszawska Agencja Prasowa).

Warszawa, 19 maja. Jak komunikują, rząd zaproponował posł. Korfantemu objęcie stanowiska wojewody śląskiego.

Warszawa, 19 maja. Z dobrze poinformowanego źródła donoszą, że w najbliższej przyszłości nastąpi wznowienie rokowań w sprawie zawarcia traktatu handlowego z Rosją i Ukrainą. Wobec tego pogłoski o odroczeniu rokowań do czasu ogólnoeuropejskiego porozumienia z Rosją są bezpodstawne, gdyż rokowania polsko sowieckie w sprawie traktatu handlowego są wykonaniem zobowiązań, przyjętych przez **P o l s k ę** przez traktat ryski.

Warszawa, 19 maja. Według niesprawdzonych wiadomości poseł Ukrainy sowieckiej w Warszawie p. Szumskij opuszcza swoje stanowisko. Odwołanie p. Szumskiego z Warszawy jest związane podobno z podpisaniem przez niego w imieniu ukraińskiej partji komunistycznej umowy z polską partją komunistyczną w sprawie współdziałania na terenie Galicji Wschodniej.

Moskwa, 19 maja. „Zizń nacjonalnostiej" donosi o powstaniu w Bucharze, mającym na celu przywrócenie władzy emira. Na czele powstania stoi muła Kagur. Wojska Buchary sowieckiej poniosły porażkę i cofnęły się do stolicy. Na wezwanie władz bucharskich przybyły posiłki rosyjskie armji czerwonej, które powstrzymały natarcie powstańców. Sytuacja w Bucharze jest b. poważna. Posiłki armji czerwonej nadchodzą w dalszym ciągu

KRONIKA.

Kalendarzyk.

20 sobota	Dziś Bernarda. Jutro Wiktora. Wsch. słońca 5 m 01 Zach. 8 m 05

Zarząd Związku miast polskich komunikuje, że VI ogólne zebranie Związku miast polskich odbędzie się w dniach 25, 26, 27 maja r. b. we Lwowie w sali posiedzeń rady miejskiej w ratuszu

W zjeździe weźmie udział po raz pierwszy prezydjum ogólnego związku merów Francji w pełnym składzie. Goście francuscy przyjadą do Polski 22 go maja, przez 23 i 24 maja będą zwiedzali Kraków, jako goście miasta, 25, 26, 27 gościć ich będzie w swych murach Lwów, 28 i 29 zwiedzą Borysław i okolice, 30, 31 maja przyjmie ich stolica Polski, poczym w powrotnej swej drodze odwiedzą Poznań.

O posady dla inwalidów. Minister spraw wewnętrznych zarządził aby każda instytucja samorządowa przyznawała pierwszeństwo przy obsadzaniu wolnej posady urzędników samorządowych inwalidom, o ile kandydat inwalida posiada kwalifikacje

Organ kierowniczy instytucji samorządowej obowiązany jest na wezwanie właściwego państwowego urzędu pośrednictwa pracy zawiadomić ten urząd o każdej wolnej posadzie urzędnika kancelaryjnego i manipulacyjnego (tak zw. siły pomocniczej).

Jeżeli w ciągu 10 dni po wysłaniu zawiadomienia do instytucji samorządowej nie zgłosi się inwalida, mający dostateczne do objęcia posady kwalifikacje, instytucja obsadzi wolne miejsce według swego uznania w myśl przepisów ogólnych.

Kobiety a wojsko. Kom. wojskowa uchwaliła 17 głosami przeciwko 9 skreślić prawa kobiece do służby ochotniczej wojskowej.

Metry nie łokcie. W kom. przemysłowo - handlowej przyjęto wniosek p. Dymowskiego, wprowadzający przymus używania miar metrycznych dla handlu drobiazgowego od 1 stycznia 1923, a dla innych rodzajów handlu od 1 stycznia 1924 roku.

O prawa autorskie. Związek autorów dramatycznych polskich wniósł do sądu okręgowego w Sosnowcu skargę z art. 620 kod. karn. przeciwko p. Henrykowi Czarneckiemu, dyrektorowi teatru polskiego w Sosnówcu, o pogwałcenie praw autorskich czterech członków Związku, a mianowicie autorów: Kazimierza Wroczyńskiego, Stefana Kiedrzyńskiego Mieczysława Fijałkowskiego i Leopolda Staffa. P. Czarnecki wystawił sztuki tych autorów bez ich wiedzy i zgody, a w sztuce Staffa samowolnie zmienił tytuł sztuki „To samo" na „Sprzedaną".

Podrożenie pism. Z dniem wczorajszym pisma warszawskie podniosły cenę numeru pojedynczego na 30 mk.

Baczność! Zebranie organizacyjne przedstawicieli miejscowego przemysłu, handlu i rękodzieł celem założenia w Zagłębiu oddziału stowarzyszenia kupców polskich (centrala w Warszawie), odbędzie się w nadchodzącą niedzielę, t. j. 21 b. m o godz. 3 po poł. w Sosnowcu w lokalu „Lutni" (ul. Warszawska 5).

Komitet organizacyjny uprasza o jaknajliczniejsze przybycie zainteresowanych osòb.

Subwencje. Związek b. wojskowych w Dąbrowie Górniczej otrzymał od ministerjum pracy i opieki społecznej, 300.000 mk. pol. na zakupno odzieży dla swych członków.

Również komitet pomocy jeńcom i uchodźcom z Rosji w Sosnowcu, otrzymał od rządu subwencję w wysokości 300,000 marek.

Przedstawienie. W niedzielę, dn. 21 maja koło miłośników sceny polskiej przy narodowym zjednoczeniu ludowym w Sosnowcy, w sali przy teatrze zimowym, odegra pełną humoru operę komiczną p. t. „Zawalenie się wieży" Kamińskiego i obrazek ludowy ze śpiewami p. t. „Wesele na Prądniku".

Jan Wleciał—wleciał. Notatka pod powyższym tytułem, która się ukazała w „Iskrze", nie dotyczy p. Jana Wleciała, zamieszkałego w Sosnowcu przy ul Orlej nr. 18, który nigdy w Kielcach nie pracował, a więc i nadużycia w tamtejszym urzędzie walki z lichwą popełnić nie mógł. Jest to wypadkowa identyczność nazwiska i imienia — co niniejszym zaznaczamy.

Uprzejmość. W dniu 4-go maja br., państwowa średnia techniczna szkoła kolejowa w Sosnowcu, korzystając z łaskawego zezwolenia Stanisława Szymańskiego, dyrektora towarzystwa akcyjnego „Zawiercie", odbyła wycieczkę naukową do tejże fabryki, celem uzmysłowienia sobie w plastycznych konturach części maszyn, urządzeń, oraz pracy fabrycznej.

Z całym uznaniem podnieść należy, prawdziwie serdeczne

Walka o miljony.

25.

Nie słyszała, lub też nie chciała słyszeć. Była już zresztą daleko, a jej przyśpieszone kroki tętniały głucho po zmarźniętym gruncie alei

— Do czarta! — wymruknął mężczyzna w czerwonym kaftaniku, zatrzaskując drzwi z gniewem. Wołałem, nie chciała się wrócić, niech biegnie na zatracenie!

I zakręciwszy klucz w zamku, zasunął rygle. W chwili, gdy kończył tę czynność, cichy szept, coś nakształt skargi rzewliwej, dobiegło jego uszu.

Obrócił się ku małej, drobnej istocie, pozostawionej na ławce przez młodą kobietę.

— Zostawiła mi tego malca.. —wyszepnął!—tego jeszcze potrzeba było! Ach! ty szalona młodzieży! jakże nam ciężko przychodzi płacić twe błędy!

Tu wziąwszy dziecię na ręce, przystanął.

— Nie mogę jednak pozwolić umrzeć temu malcowi —dodał po chwili —ani wyrzucić go na ulicę... Byłem głupcem.. szalonym.. stało się jednak!

Tu podszedłszy w głąb korytarza, zawołał!

— Filipie! Filipie!

Służący, przebudzony nanowo, ukazał się z zaspanymi oczyma

— Pan mnie wołał?

— Tak . oto dziecię...

— Dziecko. . tu u nas.. Skąd panie?

— Nie pytaj .. do ciebie to nie należy. Weź je na noc dzisiejszą i miej o nim staranie Jutro zaniesiesz je na wieś w swe rodzinne strony i oddasz mamce na wykarmienie.

— Jutro.. w me strony.. mam oddać mamce? ..—mruczał zdziwiony służący.

— Żadnych uwag.. żadnych dociekań!. — zawołał Gèrard; masz być posłusznym.

— Dobrze, panie... — rzekł sługa, zabierając niemowlę, podczas gdy Paweł Gèrard szedł po schodach na pierwsze piętro, do swego mieszkania.

XIII

Wielki ogień płonął na kominku.

Kulista lampa oświetlała biurko zarzucone książkami, arkuszami papieru i manuskryptami.

Paweł Gèrard, człowiek głębokiej nauki, był profesorem obcych języków w jednym z francuskich kolegjów.

W owej chwili miał lat trzydzieści.

Kilka rysów wystarczy na opowiedzenie jego zwykłej historji miłosnej z Walentyną

Młode to dziewczę, uczciwe i skromne, pracowało w jednym z magazynów mód przy ulicy Vivienne.

Gèrard, lekkomyślnego charakteru, spotkawszy po kilkakrotnie Walentynę, starał się ją złudzić pozorem kłamliwej miłości.

Dziewczę, ukochawszy go sercem i duszą, ponieważ pięknym był chłopcem i gładko wysławiać się umiał, dziewczę to, dotąd skromne, uczciwe, opuściło swoją rodzinę, przeniósłszy się do mieszkania, wynajętego przez swego kochanka

Związek ich trwał przez sześć miesięcy.

Po upływie tego czasu Gèrard, który był człowiekiem bez serca, opuścił ją bez żadnego skrupułu, pozostawiwszy nieszczęśliwej parę stufrankowych biletów. Rozpacz biednego dziewczęcia nie miała granic.

Niezadługo dziecię na świat przyszło.

Napisała do swego uwodziciela, który jej żadnej nie dał odpowiedzi. Starała się z nim spotkać, mniemając, iż prośbą i łzami wzruszyć go zdoła. Nietylko, że pozostał głuchym, na jej błagania, lecz zagroził, że policyjnym agentom przytrzymać ją każe, jeśli go prześladować nie przestanie.

Nieszczęsna, przestraszona tym, odeszła.

Do swej rodziny wracać jej niepodobna było, matka i ojciec wyklęli ją zapewne; wolałaby więc umrzeć z głodu, niż udać się do nich o pomoc.

— Wypędzili mnie! — mówiła —zasłużyłam na to, skarżyć się nie mam prawa.

Ostatnie jej zasoby pieniężne zwolna się wyczerpywały. Do szwalni, gdzie wiedziano o jej nieszczęściu, również pokazać się nie śmiała Szukała jakiejkolwiekbądź pracy, choćby najbardziej upokarzającej, i znaleźć jej nie mogła. Osłabione jej siły cięższych zajęć przyjąć jej nie dozwalały

Nadeszła straszna nędza. Do dni bez chleba spędzonych łączyły się noce bezsenne.

Pierś biednej matki, głodem wycieńczona, nie dostarczała dziecku pokarmu Niemowlę widocznie niknęło; resztki pozostałego mu życia liczyć można było na godziny. C. d. n.

gościnne przyjęcie wycieczki przez dyrekcję fabryki, która nie szczędziła trudów i niezwykłej uprzejmości dla uroz-maicenia i podniesienia naukowego, oraz moralnego znaczenia wycieczki.

Zasądzenie radnego. Wczoraj sąd pokoju w Dąbrowie, rozpatrywał sprawę Lewka Strzegowskiego, radnego miasta, który rozgłaszał, że dwaj współpracownicy „Iskry" zażądali od niego 80 tys. mk. grożąc w razie odmowy zamieszczaniem dalszych notatek o działalności syna jego.

Sąd, po rozpatrzeniu sprawy i przesłuchaniu świadków, skazał Strzegowskiego na 75 tys. mk. grzywny, lub miesiąc aresztu i opłatę kosztów sądowych.

Z posiedzenia rady miejskiej w Sosnowcu.

Czwartkowe posiedzenie rady miejskiej w Sosnowcu zagaił w zastępstwie przewodniczącego p. Jarża, który zakomunikował zebranym, że trzech radnych, a mianowicie pp. Baranek, Kowacki i Czerwiński, na mocy art. 18 przestało być członkami rady miejskiej, gdyż od 3-ch miesięcy żaden z nich nie brał czynnego udziału w posiedzeniach rady. Tak więc ilość członków rady miejskiej w Sosnowcu wynosi obecnie 37 osób. Następnie w formie nagłego wniosku, odczytano pismo ministerjum spraw wewnętrznych, które za pośrednictwem starostwa będzińskiego prosi o wyjaśnienie, jakie stanowisko zajmie rada miejska w stosunku do proponowanego podziału Zagłębia Dąbrowskiego na dwa powiaty: będziński i zawiercki.

Po krótkiej dyskusji oświadczyła rada miejska, że w zasadzie przeciw podziałowi Zagłębia nie ma nic do zarzucenia, natomiast domaga się, by siedzibą strarostwa był Sosnowiec.

Następnie rozpoczęto debaty nad poszczególnymi punktami porządku obrad. Dr. Zieleniewski zdał sprawozdanie jako referent komisji 5-ciu, której zadaniem było zbadać, o ile zarzuty, stawiane zarządowi miasta przez niektórych członków rady są słuszne.

Tutaj należy wyjaśnić, że na jednym posiedzeniu z. m. jeden z radnych zarzucił zarządowi miasta, jakoby ten nadużywał swej władzy i przy zakupnie węgla, urządzeń elektrycznych, art. żywności i t. d. kierował się protekcją, nie przestrzegając najprymitywniejszych zasad handlowych. Ponieważ zarzut pod adresem zarządu magistratu był bardzo ciężki, wybrano komisję, by ta sprawę zbadała.

Komisja ustaliła, że wszelkie zarzuty są bezpodstawne, a o ile były jakiekolwiek nieprawidłowości, to winę ponosi nie zarząd miejski, lecz rada miejska, która sprawami miasta bardzo słabo się zajmowała.

Dyskusja na ten temat toczyła się przez cały przeciąg obrad.

J. W.

Z teatru.

(Komunikat teatralny).

Dziś w sobotę „Płomień", dostępna tylko dla dorosłych.

W niedzielę dwa przedstawienia popołudniowe, ostatnie w sezonie bieżącym z powodu lata, „Chata za wsią", osnuta na tle powieści I. J. Kraszewskiego.

Wieczorem po raz pierwszy „Wnuk Tumrego" 4 obrazy sceniczne, jako ostatnia część z powieści Kraszewskiego.

„Wnuk Tumrego" w Dąbrowie grany będzie w nadchodzący poniedziałek.

Polska nafta.

Dnia 10 go b. m. odbyło się walne zgromadzenie tow. akc. „Polska Nafta" za drugi okres sprawozdawczy r. 1921.

Ze sprawozdania wynika, że towarzystwo pozostało wierne hasłu swych założycieli, przeprowadzając polskim kapitałem program **koncentracji praw i dóbr naftowych w polskich rękach** już to drogą wykupna z rąk obcych, już to tworzenia tych dóbr od początku.

Podwyższony w roku 1921 kapitał akcyjny z 50 na 250 miljonów marek polskich umożliwił towarzystwu wytworzenie wartości, zajmujących już poważne miejsce w polskim przemyśle naftowym.

W dziale terenowo kopalnianym posiada towarzystwo kopalnie w Borysławiu: „Polska Nafta" I, „Polska Nafta" V, „Polska Nafta" VI oraz 36 proc. własność kopalni „Wit".

Kopalnię „Eter", wraz z terenem 180 morgowym i pełnym inwentarzem, położoną w Głębokiem obok Rymanowa.

Kopalnię „Ropienka" na terenie naftowym około 720-morgowym 65 szybów czynnych płytkich. Produkcja łączna około 26 cystern miesięcznie, oraz liczne tereny naftowe w Mraźnicy, Tustanowicach i Opace o przestrzeni około 150 morg.

Rafinerja w Drohobyczu, rozbudowana w r. 1921.

Rafinerja w Kołomyi i fabryka świec.

Własne wagony-cysterny o łącznej pojemności około 400 ton.

W dziale handlu produktami naftowymi, prócz rozszerzenia składów naftowych i poczynienia nowych instalacji na składach, zorganizowanych i wybudowanych już w pierwszym roku, a mianowicie: w Warszawie (dzierżawiony), Sosnowcu, Lwowie, Tomaszowie (własne), wybudowano i uruchomiono własny skład w Warszawie (przy dworcu gdańskim), dalej wielki skład **w Łodzi na własnym gruncie,** urządzony wedle wszelkich wymogów techniki i handlu, oraz skład w Mławie i t. d.

Towarzystwo podjęło nadto myśl budowy przemysłowej kolei dojazdowej na przestrzeni Borysław Mraźnica i myśl tę zrealizowało w ubiegłym roku o tyle, że uzyskano koncesję ministerjum kolei żelaznych i nadanie tej kolei charakteru użyteczności publicznej.

Mimo trudnych warunków ogólno gospodarczych dysponowania wyłącznie kapitałem polskim; osiągnęło towarzystwo efekt bilansowy zupełnie dodatni, wypłacając za rok 1921 20 proc. dywidendę, przy jednoczesnym znacznym zasileniu funduszów rezerwowych. Nadto nabyło towarzystwo pożyczkę odrodzenia w sumię z górą 24.000.000 mkp., oraz przeznaczyło kwotę półtora miljona mkp. na cele publiczne, humanitarno narodowe, z której 500 tys. mkp. przeznaczono dla polskiego gimnazjum w Gdańsku, powstającego w najbliższych dniach.

Dyrekcję towarzystwa stanowią: dyrektor naczelny *Dr. Alfred Kielski*, dyrektor *Dr. Stanisław Łęcki*, oraz zastępca dyr. *Mieczysław Szymański.*

Dyrekcja centrali handlowej: *pp. Ludwik Wypych i Stanisław Wypych.*

Skład Rady Nadzorczej:

Prezes: *Dr. Zdzisław Słuszkiewicz*; zastępca prezesa: *Dr. Ernest Adam*; członkowie rady: *Szczęsny Cieński, Antoni Doerman, poseł Dr. Alfred Halban, Tadeusz Hoeflinger, Józef Kochanowski, Józef Neuman, ks. Marja Lubomirska i poseł Andrzej Wierzbicki.*

Ostatnie wiadomości.

Paryż. 10 maja.

Według „New York Herald", zbliżenie między Ameryką a Francją staje się coraz widoczniejsze. Szczególnie przyczyniły się do tego ostatnie kroki Poincarego, który upoważnił min. Barthou do podjęcia starań w tym kierunku, aby konferencja w Hadze, stosownie do życzeń amerykańskich, była jedynie konferencją rzeczoznawców.

Genua. Układ w sprawie obrad w Hadze jest następujący: wszystkie państwa zgadzają się na powołanie komisji w celu badania różnicy zdań między rządem rosyjskim, a innymi rządami. Komisja ta spotka się z komisją rosyjską, która będzie miała to samo zadanie

2. Najpóźniej do 2 czerwca państwa należące do nierosyjskiej komisji zakomunikują nazwiska członków tej komisji rządowi sowieckiemi i otrzymają od niego nazwiska członków komisji rosyjskiej.

3. Kwestje które komisja ma załatwić będą dotyczyły nie uzgodnionych zagadnień własności prywatnej, finansowej i innych.

4. Członkowie obu komisji zbiorą się najpóźniej 24 czerwca w Hadze.

(Przez telefon z Warszawy)

Warszawa. W związku z ogłoszonymi uroczystościami, jakie odbędą się dziś na cześć emigrantów z Ameryki, prez. min. Ponikowski wydał odezwę która w dniu dzisiejszym doręczona będzie przebywającym w Ameryce polakom.

Przeznaczona ona jest przedewszystkim dla młodzieży polskiej, zarówno w Ameryce jak i w państwie naszym.

—W swoim czasie doniosły pisma o odbywających się w min. skarbu naradach, poświęconych sprawie wysokości budżetu, niezbędnego do utrzymania obozu dla internowanych.

Jak się dowiadujemy, w min. skarbu zostały już ukończone narady w sprawie ustalenia budżetu dla poszczególnych ministerstw.

— Bank budowlany otrzymał od rządu na początku roku na cele budowlane 100 miljonów mk. które łącznie z 80 miljonami mk. otrzymanym w roku ub. przyznał częściowo magistratom miasta Kalisza i Gostynina na budowę mieszkań dla urzędników.

Dnia 12 kwietnia r. b. otrzymał bank budowlany jeszcze 300 miljonów mk. a z sumy tej otrzymują pożyczkę magistraty miast: Sosnowca, Włocławka, Kalisza, Radomia, Gostynina i Łowicza.

Dziś na giełdzie warszawskiej waluty obce notowano:

Dolary — 4065
Franki — 372 60
Franki belgijskie 340.50
Franki szwajcarskie 792
Funty szterlingi 18.175
Marki niem. — 13 70
Korony austrjackie — 42 70
czeskie — 79.

127—3-1

WAŻNE DLA WSZYSTKICH!

Jesteśmy w możności wysłać każdemu, kto przyśle nam swój obstalunek pocztą za zaliczeniem, materjały najwykwitniejszych gatunków po wyjatkowo tanich cenach:

3 metry materjału „Angle“ na ubranie męskie lub kostjum damski za 7.800 mk. „Angle“ jest to materjał w dobrym gatunku, bardzo trwały, efektowny, w piękne drobniutkie krateczki, o wyrobie jedwabno-miękkim, **niezbędny** dla każdego z Panów i Pań, którzy pragną zaopatrzyć się w wytworne ubranie lub kostjum. Pełna szerokość. Kolor: granatowy, bronzowy, zielony, szary, popielaty, wiśniowy i kowerkot. Tenże materjał w wyższym gatunku za 3 metry—8.800, w najwyższym gatunku za 3 metry—9 900 mk.

3 metry najwykwintniejszego materjału „Imperial“ za 10 500 mk. „Imperial“ wyróżnia się swoim drogim najwykwintniejszym gatunkiem, wysoką dobrocią, pięknością, niezwykłą trwałością, wygląd swój zachowuje na kilka lat. Wszystkie najmodniejsze kolory ciemne i jasne, w drobniutkie krateczki, paseczki lub w zygzaki. Tenże materjał w wyższym gatunku za 3 metry 12.000 mk., w najwyższym gatunku 14.750 mk.

PODSZEWKI i DODATKI DO UBRAŃ.

Do każdego odcinka na ubranie dodajemy — na żądanie zamawiającego — pełny komplet **podszewki** pod marynarkę i kamizelkę, spodnie, do rękawów i t. d. za 2.600, taki sam komplet w lepszym gatunku 3.600 mk., w najlepszym gatunku ang. satyna 4 600 mk.

Na płaszcze letnie. Specjalny wykwintny materjał na letnie męskie lub damskie płaszcze, doskonałej dobroci, w krateczki, paski i zygzaki. We wszystkich żądanych kolorach za 2 i pół metra 8 500 mk., najwyższy gatunek 9 500 mk.

Kupon na spodnie Specjalny kupon na spodnie z dobrego i pięknego materjału, czarne tło z modnymi paseczkami, dużego wymiaru za 3 200 mk., w najwyższym gatunku 4 000 mk.

Sztuczki na damskie bluzki, półwełniano-jedwabne, bardzo efektowne we wszystkich modnych kolorach za 1.300 mk. i 1 400 mk. Sztuki batystowe najwykwintniejszego gatunku za 3 000 i 3 500 mk.

Płócienka kolorowe w paski lub krateczki na koszule, ubranka dziecinne itp. 575 mk. za metr.

Szewioty damskie najlepszego wyrobu, zastępujące w zupełności angielskie materjały, podwójnej szerokości na suknie i kostjumy letnie we wszystkich kolorach po 1.750 mk. za metr.

Sztuczki na damskie spódnice w efektowne kraty lub pasy, również gładkie i we wszystkich kolorach za 2.700 mk., w lepszym gatunku 3 100 mk.

Gotowe dzienne, letnie koszule męskie z mankietami z dobrego pięknego zefiru w najmodniejsze desenie po 1.900 mk. za sztukę, w lepszym gatunku 2.300 mk.

Bez żadnego ryzyka! **Bez żadnego ryzyka!**

Zamówiony towar wysyłamy na naszą odpowiedzialność z warunkiem, że o ile się takowy nie spodoba, zwracamy pieniądze natychmiast w całości. Opakowanie i koszta pocztowe na rachunek kupującego.

Zamówienia adresować: **FIRMA HANDLOWA BERNSZTEIN i S-ka**

BIAŁYSTOK, PL. KOŚCIUSZKI № 3 I.

Zamieścić wszystkie od naszych klijentów podziękowania, należałoby zająć nimi całą gazetę od początku do końca, przeto ograniczamy się podaniem kilku ustępów listów — o ile to jest dostępne w ciasnych ramach gazetowej reklamy:

1) W. Pp. Bernstein i S-ka, Białystok. Zamówione za pobraniem materje, a to: materja na ubranie, materja na kostjum damski i sztuczkę na s. odnie otrzymałem. Istotnie wywiązał się Pan z zadania b. dobrze, tak co do jakości, taniości, jak również pośpiechu w ekspedycji. Przyjm Pan moje podziękowanie i pozwalam panu zrobić z tego listu użytek publiczny. Z poważaniem Wojciech Ząbek, urzędnik pocztowy, Kraków, ul. Grabowskiego 10, parter.

2) W. Pp. Materję wysłaną nam otrzymaliśmy i jesteśmy w całości z niej zadowoleni, gdyż ta okazała się dobrą. Panu została wyrobiona klijentela, gdyż poleciliśmy już w każdym razie z 20 klijentów, którzy swoje zamówienia częściowo otrzymali. Adolf Schöfer, funkcjonarjusz sądowy, Żywiec Małop.

3) Sz. P. Widziałem Pański towar i nawet zrobiłem z Pańskiego towaru ubranie i przekonałem się, że towar Pana był doskonały. Szottek K. krawiec męski, Grodziec, Śląsk Cieszyński.

4) Sz. Firmo. Mam zaszczyt zawiadomić, że otrzymałem mój obstalunek, za który składam szczere podziękowanie. Towar albowiem jest dobry, a także punktualność wskazuje na wysoką rzetelność Sz. Firmy. Roman Dudyk, stud. uniwersytetu. Lassów, Małop.

5) Sz. P. Towar otrzymałem, przepraszam za opóźnienie wykupu, gdyż mnie w domu nie było. Uprzejmie proszę o bezwłoczne wysłanie mi tego samego towaru. D. Zacherzyński, Kielce, Czysta 25.

Powiększenie zastępu naszych odbiorców, drogą dokładnego, sumiennego, oraz po minimalnych fabrycznych cenach, wykonywania zamówień—jest podstawą naszego przedsiębiorstwa.

Doktór medycyny
S. RECHTSZAFT
Specjalista chorób dziecięcych
przyjmuje od 3—5 p. poł.
w Będzinie, ul. Kołłątaja 33,
II-gie piętro tel. 105.
24—6-1

Lasu 300 mórg 149-1-1
budowlano stemplowego po 60000 mk. za mórg z ziemią zaraz sprzeda biuro „Renoma“ Częstochowa, Kościuszki 11.

FABRYKA KAJETÓW
S. LANGER, Sosnowiec
Warszawska № 10,
uskutecznia wszelkie roboty introligatorskie oraz wykonywa księgi buchalteryjne z własnego materjału
Dla szkół i hurtowni ustępstwo.
CENY PRZYSTĘPNE.

Lekarz Dentysta
Marja Bitny-Szlachta
leczenie, plombowanie, zęby sztuczne
przyjmuje od 2 do 7 po poł.
Sosnowiec, Małachowskiego 16.

DROBNE OGŁOSZENIA.

Posady i prace
10 mk. za wyraz.

Dziewczyna ew. uczciwy chłopiec potrzebny do roznoszenia gazet w śródmieściu zaraz. „Iskra“ Dąbrowa. 2 2

Buchalterka-bilansistka ze znajomością buchalterji włoskiej i amerykańskiej, korespondencji w językach: polskim, rosyjskim i niemieckim, poszukuje posady od 1-go czerwca. Zgłoszenia prosi nadsyłać sub. „B. B.“ do Redakcji „Iskry“. 5 4

Potrzebna gospodyni do zarządu domem. Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 2-1

Krawcowa zdolna potrzebna na dwa tygodnie do szycia. Dąbrowa, Sobieskiego 4, Szczęsna. 2-1

Potrzebuję agentów zamieszkałych w Sosnowcu do sprzedaży obrazów religijnych i lanszaftów Sosnowiec, Pogoń ul. Grochowa Nr. 7. T. Małecki.

Poszukuje się wspólnika ewentualnie kupca do karuzeli. Okradzionów dom Kocyby. 3-2

Młoda panienka uczenica 4 klasy prosi o pracę w sklepie lub bufecie. Łaskawe zgłoszenia „Iskra“ Sosnowiec pod „K“. 3-3

Monter instruktor — palacz kotłów parowych i palenisk mechanicznych, b. kierownik warsztatów mechanicznych, fachowo wykwalifikowany w robotach montażowych, warsztatowych i gospodarce parowej. Pragnie zmienić posadę, na miejscu lub na wyjazd. Zgłoszenia: Sosnowiec pod „K“. 3-3

Wykwalifikowany mechanik do maszyn do szycia potrzebny zaraz. Zgłosić się do firmy Singer w Będzinie Kołłątaja Nr. 33. 4-2

Kupno i sprzedaż
20 mk. za wyraz.

Wózek dziecinny do sprzedania. Wiadomość „Iskra“ Dąbrowa.

Wózek dziecinny jest do sprzedania promenadowy. Wiadomość Będzin, Warpienna 13. 1-1

Do sprzedania pies wyżeł 3 letni kop. Czeladź kol. Piaski, Wojcikiewicz. 3-1

Z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania dobrze prosperująca piekarnia. Wiadomość Sosnowiec Warszawska 14. Gałecki. 1-1

Pianino okazyjnie do sprzedania. Dęblińska 11, dozorca wskaże. 2-1

Magiel do sprzedania Sosnowiec Modrzejowska 7. I. Izakow. 3-3

Do sprzedania piekarnia w pełnym ruchu z powodu wyjazdu. Zgłaszać się z większym kapitałem. Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 1-1

Sprzedam bryczkę. Wiadomość w księgarni p. Gawęckiej w Sielcu.

Do sprzedania nowa szafa jesionowa na garderobę. Wiadomość Czeladz Stanisław Ciemięga. 1-1

Bibljoteka polska, rosyjska, meble ciao dniki, różne rzeczy sprzedam. Sosnowiec Orla 7. 2-1

Do sprzedania kawiarnia, dobrze prosperująca. Wiadomość, Sosnowiec, Dęblińska Nr. 11, kawiarnia. 1-1

Do sprzedania warsztat szewcki, oraz maszynę szewcką z opróżnieniem lokalu i sklepu z kuchnią. Wiadomość Sosnowiec ul. Wiejska 25. Sobinecki. 1-1

Do sprzedania całe umeblowanie pokoju stołowego Sosnowiec, Warszawska sklep „Marja“. 3-2

Do sprzedania okazyjnie 4 kocze 3 landa powozy, 1 omnibus na 10 osób, szory i uprząż na 6 par koni. Wiadomość księgarnia Gawęckiej Sielce. 2-2

Do sprzedania sklep spożywczy z powodu wyjazdu. Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 3 2

Urządzenie cegielni parowej prócz maszyny koleby miech kowalski i inne rzeczy do sprzedania. Wiadomość „Iskra“ Dąbrowa. 5 2

Maszynę nożną pierścieniową sprzedam zaraz. Józefów. d. Siudei. 3-2

Lokale
20 mk. za wyraz.

Jest do wynajęcia mieszkanie w Rabce. Wiadomość Sosnowiec Modrzejowska Nr. 3, dentysta. 2 1

Pokoik przy rodzinie do wynajęcia. Wiadomość w „Iskrze“. 2 2

Zgubione
10 mk. za wyraz.

Szczepan Mogiła zgubił kartę powołania wydaną przez PKU Lwów pożyczkę państwową paszport wydany przez gm Pilica 3 2

Józef Adamczyk zgubił kartę demobilizacji wydaną przez 6 ty baon śmieci. 3-3

Franciszka Abramowicz zgubiła paszport wydany przez władze niemieckie. 3-3

Wiśniewski Władysław zgubił dowód osobisty, wydany przez gminę Mstycz i kartę demobilizacji wydaną przez PKU Miechów, które unieważnia się 3-3

Pijewski Michał zgubił kartę zwolnienia wyd. przez PKU Częstochowa i dowód osobisty wyd. przez gm. Wancerzów. 3-3

Krawiec Stanisław zgubił książeczkę z Kasy chorych i bilet wojskowy. 3-3

Gwóźdź Franciszek zgubił paszpo[rt] wydany przez gm. Mierzęcice. 2

Tomasz Miler zgubił paszport i ka[rtę] wojskową, wydana przez PKU Będzinie. 3-3

Mendrek Feliks zgubił kartę demobi[li]zacji (rocznik 1896), wydaną prz[ez] 1 baon saperów w Warszawie. 3-3

Borensztein Chana zgubiła paszp[ort] wydany przez Magistrat będziń[ski] 3-3

Pawlik Józef zgubił paszport pols[ki] wydany przez urząd gminy Mierzęcice i kartę powołania, wydaną prz[ez] PKU w Będzinie. 3-3

Nowakowski Józef zgubił kartę powołania wojskowego, wydaną prz[ez] PKU Miechów. Zwrócić „Iskra“ Dąbrowa. 1-1

Czerwiński Antoni zgubił portfel z tysiącami marek oraz kartę powołania wojskowego, wydaną przez PK[U] w Krotoszynie, województwa pozna[ń]skiego. Zwrócić „Iskra“ Dąbrowa. 1-1

Zgubiono kartę legitymacyjną wyda[ną] przez Mag. w Sosnowcu na im[ię] Julijana Mazura. Łaskawy znalazca r[a]czy zwrócić do „Iskry“ w Sosnowcu. 3-1

Majka Stanisława zgubiła książkę Kasy chorych wyd. na kop. Mil[o]wice. 1-1

Krawiec Agnieszka zgubiła tymczas[o]wą legitymację wyd. przez gmi[nę] Sułoszowa. 3 1

Kapuścikówna Janina zgubiła legitymację nauczycielskę Nr. 10698. Łaskawy znalazca raczy zwrócić Inspek[cji] szkolnej w Dąbrowie. 1-1

Posiadam na składzie obrazy religij[ne] oraz ramy do portretów fotograficznych. Przyjmuje wszelkie poprawki obrazów. Sosnowiec Pogoń ul. Grochowa Nr. 7 T. Małecki. 1-1

50 tysięcy mk dam za wyrobienie p[o]sady, magazyniera ekspedytora dozorcy lub jakiej innej posady, posi[a]dam praktykę i chlubne świadectw[a]. Oferty: Będzin Iskra dla „Kresowca“. 1-1

Oddam dwumiesięcznego chłopczyk[a] nie chrzczonego, na własność. Wiadomość „Iskra“ Sosnowiec. 1 1

Zaginęła suczka biała, mieszana [z] foksterjerem, z białym kwiatkie[m] nad nosem, czarny łebek. Proszę odpr[o]wadzić za wysokim wynagrodzenie[m] Sosnowiec, Wysoka 10, Buiński Wit[a]lis. Nieprawy właściciel będzie ścigan[y] sądownie. 2 1

Kaczmiński Edward zgubił książk[ę] Kasy chorych, wydaną przez kop. Mortimer w Zagórzu, Zwrócić „Iskra“ Dąbrowa. 1-1

Szyszka Józef zgubił dowód osobist[y] wydany przez Komisarjat Wyrzysk województwo poznańskiego. Zwrócić „Iskra“ Dąbrowa. 1-1

Mądry Jan zgubił kartę zwolnieni[a] wydaną w PKU Będzinie. 2-1

Parzniewski Jan zgubił kontramark[ę] wyd. przez Tow „Hr. Renard“. 1

Mikerman Roman zgubił książkę Kasy chorych w Sosnowcu, kart[ę] powołania wyd przez PKU Będzin. 3-

Karol Rychłowski zgubił świadectw[o] szkolne wydane przez Szkołę Gó[r]niczą w Dąbrowie, które unieważnia się 1-1

Pandelowi Józefowi skradziono portfe[l] z pieniędzmi, kartę powołania wyd przez pow. Olkusz i paszport wydan[y] przez gm Ogrodzieniec 1-1

Torbus Roman zgubił paszport niemiecki wyd. podczas okupacji. 3-

Kowalski Stanisław zgubił kartę zwolnienia, wydaną przez 10 p.p. kadr[y] Łowicz metrykę urodzenia i kartę zarobkową oraz mk 3000. 2 1

Adam Gutman zgubił paszport zagraniczny, wydany przez Starostwo w Będzinie. 3 2

Janicki Jan zgubił zaświadczenie paszportowe, wydane przez kop. „Wiktor“ w Milowicach 3 2

Cebula Władysława zgubiła paszport wydany przez gminę Gruszów 3 2

Różne
20 mk. za wyraz.

Przyjmuję krzesła do wyplatania. Sosnowiec, Kościelna 6 2-2

Makuchy lniane i rzepakowe olej jadalny i pokost poleca tanio olejarnia B ci Dafner Będzin, Nowy Rynek Nr. 7. 10 10

Nowe meble różnych fasonów za gotówkę na wypłat również przyjmujemy wszelkie obstalunki w zakres stolarstwa wchodzące stolarzy Chrześcjan przy kółku rolniczem w Będzinie ul. Modrzejowska 14 dom J. Czernego.

Świece nadeszły białe i ubierane w wielkim wyborze po cenach niskich. Kołton Kościelna 4. Sosnowiec 10 7

Zakład rowerów firmy „Kidawa“ w Czeladzi przeniesiony został z ul. Cmentarnej na ul. Milowicką bliżej rynku i nadal wykonywa emaljowanie, niklowanie i przeróbki wszelkich systemów. Stałym klijentom 10 proc. ustępstwa. 3-2

Wydawca i redaktor: ...ktor Mone...ki

D...rnia R. Mo...ski — B...z.